

kopromotora: **dr hab. Anny Krasowskiej prof. UWr** w Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu.

III nagroda – dr inż. Żaneta Szweda za pracę „Różnicowanie użytkowe i genetyczne krajowego pogłowia kóz ze szczególnym uwzględnieniem kozy kazimierzowskiej”. Praca wykonana pod kierunkiem **prof. dr. hab. Romana Niżnikowskiego** w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Wyróżnienie – dr Min Gao za pracę „Fermentowany makuch rzepakowy ogranicza produkcję gazów cieplarnianych w przewodzie pokarmowym kurcząt rzeźnych i krów mlecznych”. Praca wykonana pod kierunkiem **prof. dr. hab. Małgorzaty Szumacher** i promotora pomocniczego: **dr. hab. Bartosza Kierończyka** w Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu.

Nagrody dla laureatów konkursów na najlepszą pracę doktorską oraz najlepszą pracę magisterską z zakresu zootechniki i rybactwa ufundowali:

- Adifeed Sp. z o.o., Grodzisk Mazowiecki
- BIOMIX POLAND Sp. z o.o., Poznań
- Instytut Fizjologii i Żywienia Zwierząt Im. J. Kielanowskiego PAN, Jabłonna
- Instytut Nauk o Zwierzętach oraz Wydział Hodowli, Bioinżynierii oraz Ochrony Zwierząt, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
- Instytut Zootechniki – PIB w Krakowie
- POLMASS S.A., Bydgoszcz
- Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka, Warszawa
- Polskie Towarzystwo Zootechniczne im. Michała Oczapowskiego
- Polski Związek Hodowców Koni
- SANO – NOWOCZESNE ŻYWIENIE ZWIERZĄT Sp. z o.o., Sękowo
- SMART FEED Sp. z o.o., Puławy
- Wydział Bioinżynierii Zwierząt Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
- Wydział Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu
- Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu
- Zakład Doświadczalny Kołuda Wielka IZ-PIB, JANIKOWO

Rozstrzygnięcie XLI edycji Konkursu na najlepszą pracę magisterską z zakresu zootechniki i rybactwa

Sąd konkursowy, w składzie: prof. dr hab. Dorota Kowalska, prof. dr hab. Emilia Bagnicka i dr hab. Marcin Taciak, prof. SGGW, obradował 13 czerwca 2024 r. Ogółem do konkursu zgłoszono 31 prac magisterskich z 8 ośrodków naukowych, z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu wpłynęło 11 prac, z Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie 5 prac, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie 4 prace, Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu 4 prace, Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie 3 prace, Uniwersytetu w Siedlcach 2 prace, ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie oraz Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie po jednej pracy.

Wybrani przez Sąd Konkursowy recenzenci oceniali prace w 7 grupach tematycznych: chów i hodowla bydła (2 prace), chów i hodowla trzody chlewnej (6 prac), chów i hodowla koni (3 prace), chów i hodowla drobiu (4 prace), żywienie zwierząt i paszoznawstwo (4 prace), chów i hodowla zwierząt towarzyszących i dzikich (6 prac), inne (6 prac).

Po zapoznaniu się z recenzjami i dyskusji przyznano 4 nagrody pierwsze, 2 nagrody drugie, 9 nagród trzecich, 5 wyróżnień, pozostałych 11 prac uzyskało punktację poniżej wyróżnienia.

CHÓW I HODOWLA BYDŁA

III nagroda – mgr inż. Marta Oczkowska za pracę pt. „Ocena wykorzystania inaktywowanych drożdży browarnianych w profilaktyce oraz poprawie wyników odchowu cieląt”. Praca wykonana pod kierunkiem **prof. dr. hab. Adama Cieślaka** w Katedrze Żywienia Zwierząt, Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

III nagroda – mgr inż. Emilia Teresa Kruk za pracę pt. „Analiza czynników wpływających na parametry jakościowe i ilościowe mleka w zależności od systemu utrzymania krów w wybranych gospodarstwach”. Praca wykonana pod kierunkiem **prof. dr. hab. Stanisława Sochy** w Instytucie Zootechniki i Rybactwa, Wydział

Agrobioinżynierii i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach.

CHÓW I HODOWLA TRZODY CHLEWNEJ

I nagroda – mgr inż. **Andrzej Rękoś** za pracę pt. „Ocena poziomu kortyzolu w okresie laktacyjnym u loch”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr hab. Ewy Skrzypczak** w Katedrze Hodowli Zwierząt i Oceny Surowców, Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

II nagroda – mgr inż. **Bernadetta Płoszaj** za pracę pt. „Analiza stanu ekonomicznego i środowiskowego z oceną dobrostanu tuczników w polskich gospodarstwach”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr hab. Anity Zaworskiej-Zakrzewskiej** w Katedrze Żywienia Zwierząt, Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

III nagroda – mgr **Anna Marciniak** za pracę pt. „Określenie przydatności diet z ekstrudowanymi nasionami soi i różnymi poziomami fitazy na wyniki produkcyjne tuczników”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr hab. Małgorzaty Kasprowicz-Potockiej** w Katedrze Żywienia Zwierząt, Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

III nagroda – mgr inż. **Beata Zientala-Janowicz** za pracę pt. „Ocena składu chemicznego pasz sojowych i oznaczenie współczynników strawności na warchlakach”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr hab. Anity Zaworskiej-Zakrzewskiej** w Katedrze Żywienia Zwierząt, Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

III nagroda – mgr **Oluwafemi Abodunrin** za pracę pt. „Quality attributes of meat of Złotnicka White fatteners reared on deep Bedding”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr hab. Agnieszki Ludwiczak** w Katedrze Hodowli Zwierząt i Oceny Surowców, Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

CHÓW I HODOWLA KONI

Wyróżnienie – mgr inż. **Julia Andruszkiewicz** za pracę pt. „Analiza użyteczności ogierów półkrwi na podstawie polowych prób dzielności w Polsce”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr inż. Alicji Borowskiej** w Katedrze Genetyki i Podstaw Hodowli Zwierząt, Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

CHÓW I HODOWLA DROBIU

I nagroda – mgr inż. **Aneta Noga** za pracę pt. „Analiza sekwencji nukleotydowej genu MC1R i jej związku z fenotypem kur rasy czubotka polska”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr. Krzysztofa Andresa** w Katedrze Rozrodu, Anatomii i Genomiki Zwierząt, Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt, Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie.

ŻYWIENIE ZWIERZĄT I PASZOZNAWSTWO

I nagroda – mgr inż. **Wiktoria Ruskowiak** za pracę pt. „Analiza skuteczności przenośnego aparatu NIRS

w ocenie struktury fizycznej dawki kompletnej (TMR)”. Praca wykonana pod kierunkiem **prof. dr. hab. Adama Cieślaka** w Katedrze Żywienia Zwierząt, Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

II nagroda – mgr inż. **Tymoteusz Gruszka** za pracę pt. „Zawartość makro i mikroelementów w tkankach świerszcza domowego (*Acheta domestica*)”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr. hab. inż. Pawła Migdała** w Zakładzie Hodowli Pszczoł, Instytut Hodowli Zwierząt, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu.

Wyróżnienie – mgr inż. **Izabela Janusz** za pracę pt. „Cechy metryczne przewodu pokarmowego kurczątków brojlerów żywionych mieszankami pełnoporcjowymi zawierającymi zróżnicowany udział wysokobiałkowej pszenicy”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr inż. Anny Szuby-Trznadel** w Katedrze Żywienia Zwierząt i Paszoznawstwa, Wydział Biologii i Hodowli Zwierząt, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu.

Wyróżnienie – mgr inż. **Adrianna Lazar** za pracę pt. „Strawność pozorna składników pokarmowych u kurczątków brojlerów żywionych pełnoporcjową mieszanką z udziałem wysokobiałkowej pszenicy”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr inż. Anny Szuby-Trznadel** w Katedrze Żywienia Zwierząt i Paszoznawstwa, Wydział Biologii i Hodowli Zwierząt, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu.

CHÓW I HODOWLA ZWIERZĄT TOWARZYSZĄCYCH I DZIKICH

III nagroda – mgr inż. **Kamila Kaszycka** za pracę pt. „Wpływ starości na procesy uczenia się psów”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr inż. Weroniki Maślanko** w Katedrze Etologii Zwierząt i Łowiectwa, Wydział Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie.

INNE

I nagroda – mgr inż. **Rafał Wild** za pracę pt. „Optymalizacja procesu utrwalania krewetek z rodzaju *Neocaridina* w badaniach histologicznych”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr inż. Dobrochny Adamek-Urbańskiej** w Samodzielnym Zakładzie Ichtologii i Biotechnologii w Akwakulturze, Instytut Nauk o Zwierzętach, Wydział Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony zwierząt, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

II nagroda – mgr inż. **Marlena Świątek** za pracę pt. „Charakterystyka zachowań samic alpaka i ich interakcja z cria w okresie wczesnego odchowu”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr inż. Katarzyny Ząbek** w Katedrze Hodowli Owiec i Kóz, Wydział Bioinżynierii Zwierząt, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie.

III nagroda – mgr **Paulina Kur** za pracę pt. „Antropomorfizacja i jej wpływ na dobrostan zwierząt”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr hab. inż. Ewy Jastrzębskiej, prof. UWM** w Katedrze Hodowli Koni i Jeździectwa, Wydział Bioinżynierii Zwierząt, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie.

III nagroda – mgr inż. Ewa Szczepanik za pracę pt. „Proces wytwarzania i analiza właściwości biodegradowalnego panelu termoizolującego zawierającego włókna pochodzenia naturalnego”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr. inż. Piotra Szatkowskiego** w Katedrze Biomateriałów i Kompozytów, Wydział Inżynierii Materiałowej i Ceramiki, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie.

Wyróżnienie – mgr inż. Robert Garstka za pracę pt. „Zastosowanie wełny owczej jako elementu biokompozytu nawozowego”. Praca wykonana pod kierunkiem **prof. dr hab. Edyty Molik** w Katedrze Żywności, Biotechnologii Zwierząt i Rybactwa, Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt, Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie.

Wyróżnienie – mgr Rilwan Mufutau za pracę pt. „Slaughter Traits and Meat Quality Attributes of Rabbits Fryers

Reared in Free Range”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr hab. Agnieszki Ludwiczak** w Katedrze Hodowli Zwierząt i Oceny Surowców, Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

Pozostałe prace uzyskały punktację poniżej wyróżnienia.

Nagrodę specjalną im. Profesora Bronisława Raka dla autora najlepszej pracy w 41. edycji Konkursu na najlepszą pracę magisterską z zakresu zootechniki i rybactwa otrzymuje **mgr inż. Aneta Noga** za pracę pt. „Analiza sekwencji nukleotydowej genu MC1R i jej związku z fenotypem kur rasy czubotka polska”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr. Krzysztofa Andresa** w Katedrze Rozrodu, Anatomii i Genomiki Zwierząt, Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt, Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie.

Świnia domowa (*Sus scrofa F. domestica*) i pies (*Canis familiaris*) – zdolności poznawcze, uczenie się, inteligencja

**Anna Rekiel, Magdalena Nawrot,
Justyna Więcek, Marcin Sońta**

**Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie,
Instytut Nauk o Zwierzętach**

Wstęp

Zdolności poznawcze, proces uczenia się i inteligencja zwierząt od lat stanowią fascynujący obszar badań, który przyciąga uwagę przedstawicieli różnych dziedzin nauki, hodowców oraz miłośników zwierząt. Każdy gatunek posiada własne zdolności poznawcze, które wpływają na tempo i efektywność zdobywania umiejętności. Zwierzęta uczą się wykonywania różnych czynności z udziałem zmysłów – wzroku, węchu i smaku, słuchu oraz dotyku. Rozwój zmysłów u ssaków jest wynikiem procesów ewolucyjnych, które dostosowują je do warunków środowiskowych, w których żyją. Adaptacje te są nie tylko efektem działania selekcji naturalnej, ale też interakcji genotyp-środowisko. W przypadku zwierząt domowych i gospodarskich, do ich ewolucji przyczynił się człowiek. Nieustanny kontakt z ludźmi oraz specyfi-

ka środowiska hodowlanego/domowego kształtowały rozwój zmysłów u ssaków w sposób, który odpowiada ich roli w gospodarstwach hodowlanych i/lub domowych. Receptory węchowe, dotykowe, słuchowe i wzrokowe, służą do komunikacji z innymi osobnikami tego samego gatunku, różnych gatunków, jak też do komunikacji z człowiekiem. Zwierzęta odbierają bodźce płynące ze świata zewnętrznego i w sposób specyficzny dla gatunku na nie reagują. Niektóre zmysły uległy u zwierząt uwstecznieniu. Jeśli pokarm dostarczany jest regularnie, dobrze rozwinięty węch nie jest już zwierzęciu potrzebny. Odbiór wrażeń smakowych również się zmienia, pojawia się przyzwyczajenie do pokarmu przetworzonego, zadanego przez człowieka. Słuch niektórych gatunków zwierząt żyjących w rejonach zurbanizowanych dostosował się do odbioru nowych dźwięków, często o dużym natężeniu.

Świnie i psy towarzyszą człowiekowi od wieków. W ciągu setek lat i selekcji naturalnej, a także prowadzonej pracy hodowlanej i selekcji sterowanej przez człowieka, stosowanej w celu uzyskania i utrwalenia określonych cech, zwierzęta – w tym świnie i psy zmieniły się. Aktualnie istnieje na świecie około 340 różnych ras psów różniących się budową, cechami charakteru oraz stopniem rozwoju zmysłów. Ras świń jest obecnie około 600, również zróżnicowanych, jednak stale modyfikowanych w celu poprawy wartości hodowlanej i użytkowej. Liczba ras i linii hybrydowych stale się zwiększa, tworzone są zwierzęta o udoskonalonych genotypach i wysokich parametrach fenotypowych, przydatne człowiekowi.

Narządy zmysłów

Świnie i psy, podobnie jak inne ssaki, wyposażone są w narządy zmysłów, czyli zespoły zakończeń nerwowych, które umożliwiają im odbieranie impulsów ze środowiska zewnętrznego i wewnętrznego oraz ich przetwarzanie na poziomie mózgu. Ze środowiska zewnętrznego zwierzęta ww. gatunków odbierają bodźce che-